

Byggnadsminnesförklaring av boningshus och ryttarhärbre på fastigheten Lungre 1:2, Kyrkås sn, Östersunds kn, Jämtlands län

Frågan om byggnadsminnesförklaring väcktes 1982-06-15.

Byggnadsnämnden har godtagit byggnadsminnesförklaringen.

Fastighetens ägare, _____ har godtagit de föreslagna skyddsföreskrifterna med undantag för en mindre ändring i punkt 5.

Länsmuseet har under hand tillstyrkt byggnadsminnesförklaringen och de föreslagna skyddsföreskrifterna.

Lungre by hör med sitt enhetliga bestånd av kulturhistoriskt värdefulla byggnader till länets bäst bevarade byar. Bebyggelsen ligger i ett öppet jordbrukslandskap med vida utblickar. De aktuella byggnaderna ingår i en större sammanhängande kulturhistoriskt miljö, där de tillsammans med övriga äldre byggnader på fastigheten och grannfastigheten utgör kärnan i miljön.

Boningshuset är av korsplanstyp i två våningar samt vind. Bottenvåningen rymmer förstuga, kök, sal och kammare. Övervåningen består av två kammare och en sal. Boningshuset på Lungre 1:2 är enligt inskription uppfört 1826. Det har timmerstomme och är försett med stående panel, på gavlarna locklistpanel, målad i falu rödfärg. Byggnaden har brutet tak som nu är plåttäckt. Fönstren har 16 rutor med vitmålade omfattningar. Förutom fönstren på gavlarnas övervåning har fönstren profilerade överliggare. Porten består av en gulmålad dubbeldörr med tre speglar på varje dörrblad i s k fransk spegelindelning. Dörrfodren är profilerade med årtal och monogram utsirade i det raka och profilerade överstycket i en för den jämtländska empirien typisk stil. Byggnaden är uppförd på en grund av huggen sten och har vitkalkad skorsten.

Liksom exteriören är också interiören mycket välbevarad.

Förstugans dörrar, liksom övriga i byggnaden, är de ursprungliga enkla trespegeldörrarna. Alla golv består av oljemålade bräder, taken av bred lockpanel, i bottenvåningen vitmålade.

Köket har papptapet och domineras i övrigt av en väggfast säng samt ett skåp. Spisen är, liksom alla övriga, vitkalkad. Kammaren i botten-

har handmålad tapet med brun botten.

Kakelugnen är rak, fyrkantig och består av stora gulgröna kakelplattor med en mönstrad bård längst upp. Bottenvåningens sal har stänkmålning på bred stående panel med blå botten. Längst upp finns en bård i guld och svart.

Övervåningen är helt omålad och väggarnas breda bräder är klart synliga. Alla boningshusets fönster är de ursprungliga tärningfönstren med rundade empirestolpar.

Boningshuset fungerar i dag som gårdsmuseum. Det är ett i ursprungligt skick bevarat exempel på den högre ståndinspirerade byggnadsstil, som gjorde sig gällande i Jämtland under 1800-talets början. Boningshuset bevarar egenarten hos gången tids byggnadsskick och är med hänsyn därtill att anse som synnerligen märkligt.

Ryttarhärbrena är en för Jämtland unik byggnadstyp. De var knutna till de indelta hästjägarna, som där hade sitt mobiliseringsförråd. Byggnaderna tillhörde rotebönderna. Sannolikt påbjöds ryttarhärbren först vid hästjägarnas omorganisation 1846-1853 men de kan ha funnits tidigare. Många härbren uppfördes speciellt för detta ändamål men andra har tidigare fungerat som vanliga härbren. Det här aktuella ryttarhärbret uppfördes enligt en inskription år 1639 och tillhör sålunda den senare gruppen. Det är uppfört i timmer och har försetts med stående panel. Taket är av bräder. Byggnaden är omålad. Ryttarhärbret är i ursprungligt skick. Det bevarar minnet av historiskt betydelsefull händelse och är med hänsyn därtill att anse som synnerligen märkligt.

Inom skyddsområdet ligger också ett sockenmagasin med ursprunglig exteriör och uppfört på 1830-talet.

Boningshuset och ryttarhärbret upprustades under 1982 med statliga byggnadsvårdsmedel.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 1 § lagen om byggnadsminnen (1960:690, ändrad och omtryckt 1976:440) de rubricerade byggnaderna på fastigheten Lungre 1:2, Kyrkås socken, Östersunds kommun, Jämtlands län för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter.

1. Skyddsföreskrifterna berör de två byggnadernas exteriörer samt följande av boningshusets interiörer: all fast inredning såsom dörrar, dörrfoder, golv, tapeter, ugnar, fönster, fönsteromfattningar, panel, taklister, fasta möbler o s v.

Byggnaderna får ej rivras eller flyttas.

2. Byggnaderna får ej till sitt yttre byggas om eller förändras på annat sätt.

3. Befintlig fast inredning som berörs av skyddsföreskrifterna enligt ovan ska bevaras.
4. Boningshusets planlösning får ej förändras.
5. Underhållsåtgärder som rör exteriören såsom ommålning samt reparation av timmerfasader, träpanel, takheläggning, skorstenar, fönster, stensockel liksom underhåll av den äldre fasta inredningen som berörs av skyddsföreskrifterna enligt ovan ska utföras på sådant sätt att byggnadernas kulturhistoriska värde inte minskas. Innan underhållsåtgärder utöver löpande underhåll vidtages enligt ovan ska samråd ske med länsstyrelsen, som också lämnar råd och anvisningar i dessa frågor.
6. Det på karta tillhörande dessa skyddsföreskrifter markerade området får inte bli föremål för väsentlig förändring. Eventuell nyttillkommande bebyggelse måste utformas och placeras på ett sätt som inte förvanskar områdets kulturhistoriska värde. Såväl ändringar i befintlig bebyggelse som eventuell ny bebyggelse får först komma till stånd efter samråd med länsantikvarien.

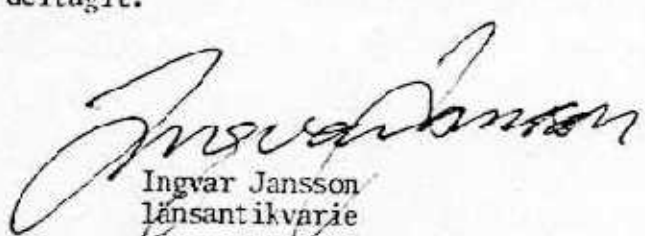
Om ändring av byggnadsminne i strid med skyddsföreskrifterna anses nödvändig för att byggnaderna ska vara till nytta eller sådan ändring i övrigt kan anses påkallad av särskilda skäl, kan länsstyrelsen enligt 3 § lagen om byggnadsminnen meddela tillstånd härtill.

Enligt 14 § lagen om byggnadsminnen gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Resvär till kammarrätten i Sundsvall, se bilaga.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har ^{tf}förste länsassessorn Margareta Lannermark deltagit.

Lars Calleberg
länsråd

Ingvar Jansson
länsantikvarie

KYRKÅS

388, 82
Sockenstuga

LUNGR.
II

Furu

16

Linloken

35

36

24

1:12 3:8

3:4

2:10 2:11 2:12

2:13

